

Az EU menekültügyi helyzetéről szóló 2015-ös éves EASO-jelentés fő megállapításai

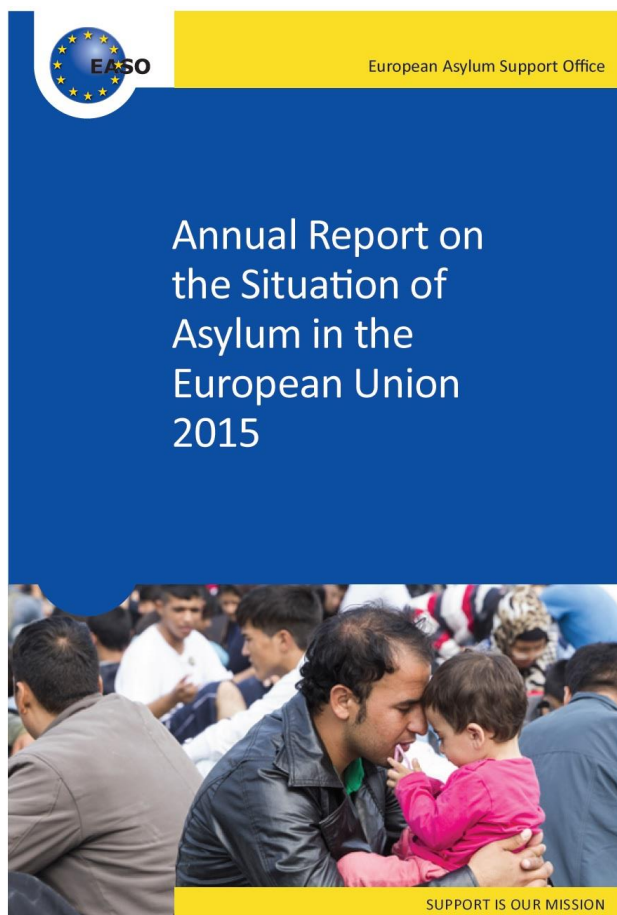
Bevezetés

Az EASO 2015-ös éves jelentése átfogó képet ad az EU 28 tagállamában, valamint Norvégiában és Svájcban (az EU+ országokban) benyújtott, nemzetközi védelem iránti kérelmek számáról és jellegéről. Megvizsgálja a menekültügyi tendenciákat, beleértve az év folyamán tapasztalt fő problémákat és a válaszlépéseket, a fontosabb intézményi és jogi fejleményeket, és áttekintést ad a közös európai menekültügyi rendszer (KEMR) gyakorlati működéséről. A jelentés alapjául szolgáló információkat a tagállamok, az UNHCR, a civil társadalom, az információs szakemberek és a terepen dolgozó tisztviselők biztosítják.

A jelentés főbb pontjai

- 2015-ben az EU+ országokban több mint 1,4 millió nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtottak be, ami az uniós szintű adatgyűjtés 2008-as megkezdése óta a legmagasabb szám.
- A nyilvántartásba vett menedékkérők között a legnagyobb számban Szíria, a nyugat-balkáni országok (együttvéve) és Afganisztán állampolgárai képviseltették magukat. A legfőbb fogadó országok Németország, Magyarország, Svédország, Ausztria és Olaszország voltak.
- 2015 végén átlépte az egymilliót azoknak a személyeknek a száma, akik a nemzetközi védelem iránti kérelmükről szóló határozatra várnak az EU+ országokban. A folyamatban lévő kérelmek mennyisége több mint kétszeresére nőtt 2014-hez képest.
- A szíriai válság továbbra is az egyik kulcstényező a nemzetközi védelem iránti kérelmek számát illetően az EU+ országokban. A szíriaiak által benyújtott kérelmek száma meghaladta a 380 000-t, ami a 2014-es adat háromszorosa.
- A nyugat-balkáni országokból benyújtott kérelmek száma 2015-ben majdnem kétszeresére, 201 405 kérelmezőre nőtt, akiknek túlnyomó többsége Koszovóból és Albániából érkezett.
- A kérelmezők egyik fő származási országa az elmúlt évben is Afganisztán volt, ahonnan 196 170 kérelmet nyújtottak be (359%-os növekedés), és az EU+ valamennyi országában a körükben a legmagasabb a nemzetközi védelmet kérelmező kísérő nélküli kiskorúak aránya (az összes afgán kérelmező 25%-a).
- A 27 tagállam és a dublini társult államok megállapodtak az első közös uniós áttelepítési kezdeményezésben, amelynek keretében vállalták 22 504, EU-n kívülről érkező, lakóhelyét elhagyni kényszerült személy két éven belüli áttelepítését.

2015 legfontosabb fejleményei

Áthelyezési program

Mivel 2015-ben minden eddiginél nagyobb számban érkeztek nemzetközi védelmet kérelmező személyek, áthelyezési programokat fogadtak el a jelentős nyomás alatt álló, „frontvonalon” lévő tagállamok – Olaszország és Görögország – támogatására. A Bizottság 2015. májusi javaslata után a Tanács két határozatot fogadott el, amelyek ideiglenes és rendkívüli mechanizmusokat hoztak létre 160 000 olyan kérelmező Görögországból és Olaszországból történő áthelyezésére, akik egyértelműen nemzetközi védelemre szorultak; ezeket a mechanizmusokat két év alatt, 2017 szeptemberéig kell végrehajtani.

Kísérő nélküli gyermekek

2015-ben összesen 95 985 kísérő nélküli gyermek kért nemzetközi védelmet az EU+ országaiban, ami az előző évi szám majdnem négyszerese. A növekedés négy fő fogadó országban volt a legmarkánsabb: Svédországban, Németországban, Magyarországon és Ausztriában. Ezek az országok együttesen a kísérő nélküli kiskorúak által benyújtott összes menedékkjog iránti kérelem 70%-át vették nyilvántartásba. A magát kiskorúnak valló, nemzetközi védelmet kérelmező

személyek nagyon jelentős számú beáramlása kihívások elé állította a hatóságokat az életkor megfelelő megállapítása és a gyámok biztosításának elmaradása vagy késedelme terén.

Befogadó létesítmények

A menedékkjog iránti kérelmek számának 2015-ben tapasztalható növekedése miatt sok tagállamban problémát okozott az elhelyezés, különösen a nyári hónapokban. Néhány tagállamnak meg kellett kétszereznie vagy háromszoroznia befogadó kapacitását, ami rámutat arra, hogy nagyobb rugalmasságra van szükség a létesítmények terén. Az ilyen kihívások leküzdése érdekében tett intézkedések közé tartoznak a további állandó és átmeneti/szükséghelyzeti szállások biztosítása, az újabb első befogadóállomások létrehozása és a szomszédos tagállamok közötti szorosabb együttműködés.

Az EASO által nyújtott támogatás

Az elmúlt évben az EASO továbbra is operatív támogatást nyújtott Görögországnak, Olaszországnak, Bulgáriának és Ciprusnak. 2015 szeptembere óta az EASO támogatta a migránsok Olaszországból és Görögországból más európai országokba történő áthelyezésére irányuló uniós programot, mégpedig a mindkét tagállam által aláírt fogadóállomás-áthelyezési operatív tervek alapján. E célból szakértőket, köztük mobil csapatokat vetett be, és számos eszközt fejlesztett ki az áthelyezés különböző lépéseinek támogatása érdekében (tájékoztató füzetek, indulás előtti tájékoztatás, regisztrálás, megfeleltetési eljárások, a veszélyeztetett csoportok eseteinek azonosítására szolgáló eszközök).

A nemzeti menekültügyi rendszerek fejlesztése

Mivel az átdolgozott menekültügyi jogszabályok átültetésének határideje 2015-ben lejárt, több tagállam is módosította a nemzeti menekültügyi rendszereikre irányadó jogszabályokat. Ezzel párhuzamosan jelentős számú kérelmező érkezett több EU+ országba, ami szükséghelyzeti mechanizmusok elindításához vezetett a határigazgatás, a gyors regisztrálás és az ügyek feldolgozása terén, és a különleges eljárások alkalmazásának felülvizsgálatát tette szükségessé.

Tájékoztatás és jogsegély

2015-ben számos jogszabályi módosításra került sor az EU+ országokban, amelyek bővítették a nemzetközi védelmet kérelmező személyeknek az eljárás különböző szakaszaiban nyújtott információk és jogsegély körét. Ez 2015-ben is kihívást jelentett, különösen a megnövekedett igény és az erre szakosodott erőforrások gyakran limitált állománya miatt.

A jövőre vonatkozó stratégia

Az Európai Unió Menekültügyi Ügynökségének létrehozására a Bizottság által tett javaslattal összhangban az EASO fejlődésének egy új szakaszába lép, és az eddigi munkájára építve elindul új, kibővített feladatkörei és új megbízatása felé.

A teljes jelentés megtekintéséhez kattintson ide: <https://www.easo.europa.eu/information-analysis/annual-report> .